

Bezoekadressen Kantoor: Kruisstraat 2, Rotterdam
Kassa: Schouwburgplein 50, Rotterdam
Postadres Postbus 972, 3000 AZ Rotterdam
Telefoon Algemeen: 010 217 17 17
Kassa 010 217 17 00
Agendalijn 010 413 13 70

Op 7 november 1934 gaf Rachmaninov de eerste uitvoering van de *Paganini-varianties*, die sindsdien als een hoogtepunt in zijn oeuvre gelden.

Ronald Vermeulen

Nikolaj Rimski-Korsakov 'Sheherazade', symfonische suite opus 35

De symfonische suite *Sheherazade* van Rimski-Korsakov wordt veelal beschouwd als een serie van vier sprookjes uit Duizend-en-één nacht, uitgebeeld in muziek. Pure programmamuziek dus. Maar dat is niet wat Rimski bedoeld heeft. Oorspronkelijk wilde hij de delen aanduiden met Prélude, Ballade, Adagio en Finale. Dit was hem toch te neutraal, want hij was wel degelijk geïnspireerd door de Arabische sprookjes. Uiteindelijk besloot hij om de delen te noemen naar de kleurrijke figuren uit de beroemde verzameling. "Met deze programmatische aanduidingen wilde ik de fantasie van de luisteraar in een bepaalde richting leiden. Het invullen van de details wordt aan ieders stemming en voorstellingsvermogen overgelaten. (...) En waarom ik nu juist de naam van de sultansvrouw Sheherazade als titel koos? Wel, omdat iedere luisteraar die koppelt aan de sprookjes van Duizend-en-één nacht, en aan zijn eigen voorstelling van de Oosterse wereld", aldus Rimski.

De 'hoofdpersonen' in het verhaal introduceert de componist met markante thema's. Maar vervolgens duiken diezelfde thema's in steeds weer andere context op: het unisono motief waarmee het stuk begint, het fanfare motief en de volksliedachtige melodie. "Leitmotive zal men in mijn suite tevergeefs zoeken", zegt Rimski. Het enige eenduidige motief is de ijle lijn van de soloviool

die in een soort entr'acte muziek tussen de delen de luisteraar verleidt, net zoals Sheherazade de sultan verleidde om te luisteren naar het volgende sprookje. Kort na het voltooiën van *Sheherazade* raakte Rimski in een diepe crisis. Plotseling had hij geen enkele belangstelling meer voor muziek. "Mooie harmonieën en een weefsel van melodieuze frases zeggen me niets, ik ervaar het als koud en droog. Een groot gedeelte van de Russische muziek is kil en cerebraal. Met dergelijke gedachten in m'n hoofd zou ik moeten ophouden met componeren." Rimski keek in een diepe afgrond van eigen tekortkomingen. Hij hunkerde naar de bezieling die hij bijvoorbeeld vond bij Beethoven. Maar hij wist zich weer uit het dal te werken, en begon allereerst Moesorgski's partituur van *Boris Godunov* opnieuw te orkestren, iets waarvoor wij hem nu maar matig dankbaar kunnen zijn. Voor Rimski zelf vormde dit de aanzet tot een lange reeks opera's waarvan een aantal in Rusland repertoire hebben gehouden. Ook zijn fantasie die in *Sheherazade* betoverende momenten had opgeleverd, bloeide weer op.

Katja Reichenfeld

Dit is het laatste concert in de serie 'Orkesten van wereldklasse'. Het seizoen is echter nog lang niet ten einde. Wat betreft het symfonisch repertoire wijzen wij graag op het eerstvolgende concert in de serie 'Roaring Rotterdam'. Dit vindt plaats op zondag 29 maart aanstaande. Hans Vonk leidt het Radio Filharmonisch Orkest in een fraai Frans programma met werken van Honegger, Martin, Ravel en Debussy. Pianist Marc-André Hamelin soleert in het *Tweede Pianoconcert* van Martin.

Symfonische muziek leent u bij de Centrale Discotheek, Hoogstraat 110.
Op vertoon van dit programma kunt u gratis een cd lenen!